

УДК 327.5 (519)

DOI: 10.26693/ahpsxxi2022.04.054

ПІВНІЧНОКОРЕЙСЬКА ЯДЕРНА ПРОБЛЕМА ТА МОЖЛИВІ СЦЕНАРІЇ ЇЇ РОЗВИТКУ

Інна Погорелова,

e-mail: ipogorelova@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6560-242X>

ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

Україна, 03057, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1

Проаналізовано події на Корейському півострові у контексті висвітлення безпекових інтересів та політики ключових регіональних держав Північно-Східної Азії (США, КНР, РФ, Японії) щодо врегулювання північнокорейської ядерно-ракетної програми, яка залишається проблемою регіонального, міжнародного та глобального рівня. У статті простежується еволюція північнокорейської політики держав, залучених до корейської проблеми з 90-х рр. ХХ ст. до сьогодення; висвітлено різні підходи до вирішення даного питання. Окреслено особливості взаємодії ключових держав з Північною Кореєю та міжкорейських відносин. Розглянуто нові підходи до врегулювання проблеми у зв'язку з приходом до влади у США адміністрації Джо Байдена та нової адміністрації у Республіці Корея. Проаналізувавши політику ключових регіональних країн щодо північнокорейського врегулювання, окреслюються основні можливі сценарії вирішення ядерно-ракетної проблеми КНДР та перспективи розвитку ситуації на Корейському півострові, з урахуванням зовнішньополітичних чинників. З'ясовано, що на сьогодні не є можливою повна денуклеаризація Північної Кореї, а тому актуальним завданням для країн-учасниць є спрямування зусиль для зменшення ядерно-ракетної загрози та зниження існуючого рівня напруженості.

Ключові слова: Корейський півострів, денуклеаризація, ядерна проблема, безпека, США, Китай, Японія, Росія

Постановка проблеми. Після розпаду Радянського Союзу частина дослідників і вітчизняних, і зарубіжних прогнозували занепад північнокорейського режиму або зміну влади; прогнозували, що протистояння двох Кореї закінчиться і Південна та Північна Корея об'єднаються у єдину державу. Ці прогнози не підтвердилися. Північнокорейський режим виявився життєздатнішим, ніж припускали, окрім того військова міць Корейської Народної Демократичної Республіки (КНДР) зростає, ця держава де-факто є ядерною й нещодавно ухвалила закон, в якому закріпила за собою право здійснювати превентивні ядерні удари; на сьогодні КНДР залишається єдиною країною, яка у ХХІ ст. проводить ядерні випробування. Слід зазначити, що з 1990-х рр. міжнародна спільнота намагається досягти без'ядерного статусу КНДР, проте всі зусилля міжнародних організацій, авторитетних державних діячів і політиків виявилися поки безуспішними. Важливим є не лише нерозповсюдження ядерної зброї та ядерне роззброєння, а й контроль за знищенням ядерної зброї. З огляду на це актуальним залишається питання якими ж є шляхи вирішення цієї регіональної й міжнародної проблеми?

Метою статті є розгляд спільних й особливих інтересів держав, залучених у вирішення північнокорейської ядерно-ракетної проблеми (США, Китайська Народна Республіка (КНР), Російська Федерація (РФ), Республіка Корея (РК), Японія), еволюції їх позицій щодо її врегулювання. З врахуванням політики ключових гравців та останніх подій навколо Корейського півострова робиться спроба проаналізувати перспективи розвитку ситуації та шляхи врегулювання даного питання.

Аналіз попередніх досліджень та публікацій. Проблемам Корейського півострова присвячені праці вітчизняних й зарубіжних дослідників, зокрема С. Галаки, О. Голованя, Н. Городньої, І. Лоссовського, О. Шевчука, С. Шергіна, Кан Ден Сіка; В. Ча, Б. Клінгера, Г. Кіссінджера, Г. Еллісона, Кім Юн Дука, Пак Сан Хуна ін., які неодноразово згадуються у працях автора¹. Попри це, мета дослідження залишається актуальною з врахуванням аналізу останніх подій та змін, які відбуваються у регіоні та світі в цілому.

Методологія дослідження ґрунтується на принципах історизму, об'єктивності, багатофакторності та системності. Для розв'язання окреслених завдань застосовано порівняльно-історичний, проблемно-хронологічний, ретроспективний методи дослідження.

Виклад основного матеріалу. Північнокорейська ядерна проблема є серйозним регіональним і міжнародним викликом з 90-х рр. ХХ ст. і до сьогодні. Володіння КНДР ядерною зброєю, її випробовування є показником неефективності сучасних режимів контролю за розповсюдженням ЗМУ та зусиль світового співтовариства, зокрема й активно залучених у вирішення цієї проблеми країн – США, Китаю, Росії, Японії. У політиці яких щодо півострову є як конкурентні мотиви, так і елементи взаємодії. Дані країни не бажали реалізації північнокорейської ядерно-ракетної програми та набуття статусу (неформального) нею ядерної держави. Водночас, кожна з країн прагнула зберегти/посилити власні позиції на півострові та у регіоні, пропонувала свій варіант й умови розв'язання питання, наслідком чого була нескоординована позиція, що давала Пхеньяну час й можливість для маневрування, подальшої розробки і випробовування ядерно-ракетної зброї. Фактично, користуючись своєю безкарністю, Пхеньян здобув ядерну зброю та використовував політику ядерного шантажу.

У період першої ядерної кризи 1993-1994 рр. (через рішення КНДР про вихід із ДНЯЗ) розв'язати проблему Вашингтон намагався за допомогою Ради Безпеки ООН, але через вето КНР, РБ ООН не змогла запровадити проти Північної Кореї санкції. Тоді США розпочали двосторонній діалог з КНДР для врегулювання питання. Були погоджені відповідні поступки, серед яких Рамкова угода 1994 р.².

З 1998 р. двосторонні переговори трансформувалися у чотирьохсторонній формат КНДР, Китай, США і РК, у 2002 р. (за часів республіканської адміністрації Дж. Буша-молодшого) – у шестисторонній (РФ і Японія приєдналися до переговорного процесу). Під час переговорів можна було спостерігати наступну ситуацію: Росія і Китай не приєднувалися до тиску на КНДР, здебільшого висловлювали згоду з позицією Пхеньяну, наголошуючи на необхідності взаємних поступок, економічних стимулів, гарантій безпеки КНДР, права на мирне використання атомної енергії. Токіо й Сеул тоді були прихильниками лояльнішого підходу до КНДР, ніж США, які вважали вимоги Північної Кореї ядерним шантажем. Ці країни, враховуючи їх географічну близькість до Північної Кореї, наполягали на невоєнних політико-дипломатичних методах і економічних стимулах.

Проведені переговори упродовж 2003-2008 рр. були безрезультатними. Більш того, в жовтні 2006 р. КНДР здійснила перше успішне випробовування ядерної зброї. Після якого КНР вперше підтримала резолюцію РБ ООН щодо санкцій проти північнокорейського режиму. У 2009 р. після здійснення КНДР підземного ядерного випробовування РБ ООН ухвала ще одну резолюцію з додатковими фінансово-

¹ Погорелова, І. (2018). Адміністрація Д. Трампа і актуальні проблеми Корейського півострова. *Історико-політичні студії. Серія: Політичні науки*, 2, 83–95; Погорелова, І.С. (2012). Зовнішня політика адміністрації Б. Обама щодо Корейських держав. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*, 107 (2), 21–27.

² United Nations (1994). Agreed Framework between the United States of America and the Democratic People's Republic of Korea. *Agreed Framework*, 1-4. Retrieved from //http://www.nti.org/media/pdfs/aptagframe.pdf

економічними санкціями. У 2012 р. КНДР закріпила свій статус ядерної держави у Конституції, здійснивши чергове ядерне випробування, після якого Китай вперше запровадив торгові санкції проти КНДР (2013 р.).

Починаючи з 2008 р. змінюється і південнокорейська політика щодо дій її сусідки. Загроза з боку КНДР сприяли згуртованості між США й РК у питаннях безпеки, посиленню і зміцненню американо-південнокорейського й американо-японського альянсів та їх координації північнокорейської політики. Держави провели військові навчання, розгорнули систему ПРО ТНААД на півдні півострова, що тим самим викликало невдоволення з боку КНР і РФ.

З приходом до влади в США Д. Трампа зусилля країни були спрямовані на повне роззброєння КНДР (*CVID, Complete, Verifiable, and Irreversible Dismantlement*, відмова від випробувань ядерно-ракетної зброї та її незворотне знищення/вивезення, контрольоване й перевірене). Республіканці збільшили тиск на Пхеньян, щоб примусити його розпочати переговори без попередніх вимог. Однак, у відповідь КНДР вчергове здійснила ядерні випробування (6 січня, 9 вересня 2016 р., березень, квітень, листопад 2017 р.), які спровокували посилення проти неї ряд міжнародних санкцій: блокування участі у світовій банківській системі, обмеження у зовнішніх торгово-економічних, наукових зв'язках. Цікавим є те, що Китай і Росія підтримали резолюції РБ ООН (№ 2270, № 2321, № 2356, № 2371, № 2375) про розширення й посилення санкцій проти Північної Кореї. Крім того, США, намагаючись не допустити незаконної торгівлі з КНДР³, підписали указ щодо надання права Міністерству фінансів накладати санкції на іноземний банк, який здійснюватиме або сприятиме операціям, пов'язаних з торгівлею з КНДР.

А 23 лютого 2018 р. США прийняли найбільший в історії пакет санкцій щодо останньої з метою подальшої ізоляції північнокорейського режиму. Це викликало серйозне невдоволення у КНР, який наголошував на тому, що розширені в односторонньому порядку санкції проти КНДР, шкодять інтересам Китаю. Росія також не визнала ці санкції. Тому, 30 березня 2018 р. РБ ООН, скликана за ініціативою США, змогла ввести нові міжнародні санкції, спрямовані на припинення незаконної контрабанди КНДР.

Міжнародний санкційний тиск сприяв погодженню Пхеньяна на проведення переговорів з Сеулом і Вашингтоном щодо «замороження» випробувань ядерно-ракетної зброї⁴. Але не дивлячись на це президент США наполягав на збереженні максимального тиску на КНДР й дії всіх санкцій проти КНДР, перш ніж відбудуться переговори з Кім Чен Ином, що запланували на червень 2018 р.

Президент Д. Трамп неодноразово заявляв, що розраховує на підтримку Китаю у вирішенні цієї проблеми; частково у той період Китай використав свій економічний важіль, щоб призупинити ядерні амбіції Північної Кореї (Китай підтримав та запровадив санкції проти КНДР). Разом з тим, Пекін пропонував компромісний план вирішення проблеми, зокрема, призупинення ядерної програми КНДР в обмін на призупинення військових навчань США і РК й відновлення переговорів. Аналогічний план пропонувався й у Спільній заяві МЗС РФ і КНР з проблем Корейського півострова, в якій зазначалося, що країни висувають спільну ініціативу і дорожню карту, засновану на ідеях «подвійного заморожування» і «паралельного просування» до денуклеаризації півострова...⁵.

³ Remarks by President Trump to the National Assembly of the Republic of Korea November 8, 2017, Seoul, Republic of Korea. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-national-assembly-republic-korea-seoul-republic-korea/>

⁴ Statement from Vice President Mike Pence on the Inter-Korean Summit. (2019, June). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/statement-vice-president-mike-pence-inter-korean-summit/>

⁵ Совместное заявление МИД РФ и МИД КНР по проблемам Корейского полуострова. (2017). Retrieved from http://www.mid.ru/ru/maps/cn/-/asset_publisher/WhKWb5DVBqKA/content/id/2807662

З метою налагодження діалогу з КНДР новий президент РК Мун Чже Іна проголосив відкриту політику до першої. Так, Південна Корея запропонувала КНДР створити єдину олімпійську збірну для участі в Зимовій Олімпіаді 2018 р. у м. Пхенчхані, що і було реалізовано. 27 квітня 2018 р. Північна та Південна Корея вперше за понад 10 років провели саміт у прикордонному пункті Пханмунджом, під час якого була підписана Пханмунджомська декларація про мир, процвітання і об'єднання Корейського півострова, згідно якої лідери двох країн домовилися підписати мирний договір, що офіційно закінчить Корейську війну та досягнути повної денуклеаризації півострова⁶.

У контексті цих подій, президент РК зазначив, що Д. Трамп доклав максимум зусиль для миру на півострові, відмовившись від спільних американо-південнокорейських військових навчань та скасувавши певні санкції. Навесні 2018 р. погравалися відносини між Китаєм і Північною Кореєю: Кім Чен Ін у березні відвідав Китай з неофіційним візитом та зустрівся з китайський лідером Сі Цзіньпінем.

З червня 2018 р. розпочався період самітної дипломатії; Д. Трамп мав щонайменше три зустрічі з Кім Чен Ін, який погодився «заморозити» ядерно-ракетні випробування. 12 червня 2018 р. відбулася історична зустріч між лідерами США і КНДР, у результаті якої було підписано декларацію, що засвідчила намір Кім Чен Іна провести денуклеаризацію і тим самим сприяти розвитку нових американо-північнокорейських відносин задля миру⁷. КНДР повернула США останки 55 вояків, які загинули під час Корейської війни 1950-53 рр.

У лютому 2019 р. за участі США відбувся другий саміт у м. Ханой, який не приніс бажаних результатів. Кім Чен Ін не влаштував американський підхід до вирішення питання: «спочатку денуклеаризація, потім гарантії та зняття санкцій». У результаті 31 жовтня 2019 р. КНДР провела черговий запуск ракет.

Американсько-північнокорейські переговори, поліпшення міжкорейських відносин, ускладнення відносин між КНР і США через торгову війну у 2019 р. активізували відносини між КНДР і Китаєм, який прагнув й надалі відігравати активну роль у врегулюванні корейського питання. Тому, упродовж 2019 р. Кім Чен Ін здійснив кілька візитів до Китаю. У період червневого візиту країни оголосили ініціативу зі створення «нової стратегічної лінії економічного розвитку» між Китаєм і Північною Кореєю, а також запевнили один одного у неперушній дружбі⁸.

Щодо ядерного роззброєння КНДР, то лідер Китаю наголосив на необхідності проводити й надалі мирні переговори. У 2019 р. Росія та Китай продовжували наполягати на дорожній карті від 2017 р. щодо врегулювання ядерного питання, а у грудні 2019 р. держави спільно запропонували проект резолюції РБ ООН щодо пом'якшення санкцій проти КНДР. Політиком РФ й російські дослідники акцентували увагу на тому, що Північна Корея не є агресором і Росія не повинна брати участь у кампанії її цькування, оскільки це відповідає інтересам єдиної країни – США.

Північнокорейська політика адміністрації нового президента США Джозефа Байдена відрізняється від політики попередньої адміністрації республіканців.

⁶ Ministry of Foreign Affairs of Republic of Korea (2018). *Panmunjom Declaration for Peace, Prosperity and Unification of the Korean Peninsula*. Declaration, 1-4. Retrieved from https://www.mofa.go.kr/eng/brd/m_5478/view.do?seq=319130&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&itm_seq_cd=&company_nm=&page=1&titleNm=

⁷ Joint Statement of President Donald J. Trump of the United States of America and Chairman Kim Jong UN of the Democratic People's Republic of Korea at the Singapore Summit. Retrieved from <https://www.cnn.com/2018/06/12/full-text-of-the-trump-kim-summit-agreement.html>

⁸ Kim Jong-un has hailed North Korea's «invincible» ties with China, during a state visit by President Xi Jinping. Retrieved from https://www.bbc.com/news/world-asia-48714872?ocid=socialflow_twitter

Президент продовжив режим санкцій; наголосив, що США будуть діяти за допомогою «принципової» дипломатії та стримування; і що він не зустрічатиметься з лідером Північної Кореї без передумов (як це робив його попередник), а умовою для зустрічі є відмова останньої від ядерної зброї. Нагадаємо, що під час виборчої кампанії Байден назвав Кім Чен Ина «бандитом і диктатором»⁹.

КНДР традиційно «випробовує/провокує» нову американську адміністрацію, демонструючи ядерно-ракетну потужність, з метою отримання поступок, добитися переговорів з Вашингтоном. Так, у березні, а пізніше у вересні, жовтні 2021 р. вона здійснила ряд запусків своїх ракет. Однак, адміністрація США чітко заявила, що зрушення можливі лише за умови повної денукляризації півострова¹⁰.

Реакція КНДР не забарилася. Упродовж лютого-березня вона провела чергові випробування балістичних ракет (12 запусків)¹¹, які призвели до посилення США старих і запровадження нових санкцій. Окрім того, Дж. Байден пролонгував дію указу № 13466 щодо КНДР, згідно з яким оголошувався надзвичайний стан у країні у зв'язку з ядерною загрозою з боку КНДР¹². У цьому питанні США підтримав новий президент РК Юн Сок Йоль, який в своїй інавгураційній промові пообіцяв, що відновить діалог з Пхеньяном після його відмови від ядерної зброї.

24 лютого 2022 р. Росією було завдано руйнівного удару по світовому порядку, відомий політолог Ф. Фукуяма назвав вторгнення РФ в Україну критичним поворотом у світовій історії. На тлі російської агресії в Україні різко загострились відносини між США та РФ, остання намагається використати, зокрема, ядерну проблему і КНДР у своїх цілях.

Активізувалися відносини між РФ і КНДР. Лідер КНДР висловив «повну підтримку та схвалення» дій Росії в Україні, 13 липня 2022 р. російські ЗМІ інформували про офіційне визнання Північною Кореєю «незалежності ДНР та ЛНР»; у серпні В. Путін заявив, що Росія прагне до розширення відносин з Північною Кореєю. У квітні 2022 р. Китай і РФ заблокували проект резолюції РБ ООН щодо запровадження додаткових санкцій проти КНДР через чергові випробування балістичних ракет, наполягаючи на безсанкційному вирішенні питання.

5 червня 2022 р. Північна Корея випустила 8 балістичних ракет малої дальності, а 17 серпня 2022 р. – 2 крилатих ракет. У вересні 2022 р. Північна Корея ухвалила закон, в якому закріпила право здійснювати превентивні ядерні удари. Кім Чен Ин заявив, що Північна Корея ніколи не відмовиться від ядерної зброї, а цей закон робить її ядерний статус незворотним і заборонає переговори про денукляризацію. Отже, загроза з боку КНДР не розв'язана і навіть не зменшена.

Традиційно є два можливих сценарії розвитку ядерно-ракетної проблеми – силовий/жорсткий і дипломатичний/м'який. Перший варіант вирішення проблеми передбачає військове втручання об'єднаних сил США, РК, Японії, яке може перерости у ядерне протистояння, у якому Росія і Китай, висловлюючи занепокоєння і виступаючи проти дій США, не допомагають КНДР. У разі військової підтримки північнокорейського режиму Китаєм (Пекін надає допомогу), можливо РФ. Тоді говоримо про повномасштабну війну ядерних держав, в яку будуть залученими й

---

⁹ Biden administration sets new North Korea policy of 'practical' diplomacy. (2021, April). Retrieved from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/biden-administration-has-completed-north-korea-policy-review-white-house-2021-04-30/>

¹⁰ Ibidem.

¹¹ ООН: запуск КНДР баллистической ракеты может спровоцировать эскалацию напряженности. (2022, March) Retrieved from <https://news.un.org/ru/story/2022/03/1420702>

¹² The White House. (2021, June). Letter to the Speaker of the House of Representatives and the President of the Senate on the Continuation of the National Emergency with Respect to North Korea. *Letter*. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/21/letter-to-the-speaker-of-the-house-of-representatives-and-the-president-of-the-senate-on-the-continuation-of-the-national-emergency-with-respect-to-north-korea/>

інші держави АТР. Наслідки такої війни будуть катастрофічними. На думку автора статті на сьогоднішній день це найменш вірогідний сценарій. Провідні актори міжнародної арени розуміють непередбачуваність дій КНДР. Як зазначив відомий корезнавець Кан Ден Сік: «При нинішньому співвідношенні сил на півострові та у світі свідоме ініціювання будь-якого великого конфлікту Пхеньяном було б рівноцінно самогубству»¹³.

Ідеальним, звісно, є дипломатичне розв'язання північнокорейської ядерної проблеми, яке передбачає згоду КНДР на повне ядерне роззброєння і контроль за ним. Проте, на сьогоднішній день такий варіант навряд чи є можливим. Згадаємо величезний внесок України в ядерне роззброєння та світову ядерну безпеку і те, як РФ порушила і порушує гарантії національної безпеки, надані Україні у зв'язку з відмовою від ядерної зброї, які були закріплені у Будапештському меморандумі 1994 р.

Негативний досвід України у практичному застосуванні отриманих гарантій безпеки ще більше ставить під загрозу перспективи ядерного роззброєння, демонструючи неефективність міжнародних механізмів. Інститути багатостороннього співробітництва, міжнародне право, несилкові засоби регулювання міжнародних відносин втратили/втрачають ефективність, що підтвердили події 24 лютого 2022 р. Минулі події в Іраці, Афганістані, Лівії не могли не вплинути на політику і рішення Пхеньяну щодо важливості її ядерної зброї для збереження північнокорейського режиму.

Іншим сценарієм може бути погодженість країн з вимогами КНДР, яка у свою чергу підписує документи про заморожування і не використання ядерно-ракетної програми, про гарантії нерозповсюдження, допускає МАГАТЕ тощо. Однак, цей варіант часткового вирішення питання не влаштує США. Окрім того, що КНДР не дотримується своїх обіцянок, можуть бути і складнощі з належною перевіркою її об'єктів; даний розвиток подій лише зовні виглядає привабливо, але він загрожує розповсюдженню ядерної зброї за принципом доміно (Тайвань, РК, Японія оберуть шлях перетворення на ядерні держави); інші країни забажають наслідувати приклад КНДР. Такий варіант матиме негативні наслідки для безпекової ситуації у регіоні і світі.

Можливість дипломатичного вирішення може з'явитися за умови ослаблення режиму чи внутрішніх змін в КНДР: трансформація політичного режиму; проведення реформ за китайським зразком; залучення Пхеньяну до міжнародного співробітництва; налагодження американсько-північнокорейських і міжкорейських відносин. За таких умов КНДР може піти на компроміс: ядерне роззброєння на допомогу, гарантії безпеки, зняття санкцій, політичні поступки від США. В цьому варіанті важлива позиція Пекіну, який має категорично поставитися до процесу денуклеаризації в Північній Кореї. А саме застосувати посилений тиск, жорсткі санкції, ізоляцію. Один з впливових теоретиків американської зовнішньої Р. Хаас зазначив, що Китай виступає проти поширення ядерної зброї, але не так завзято, як прагне зберегти розділений півострів або забезпечити стабільну буферну зону на кордоні...¹⁴. Втрата КНДР є геополітично неприйнятною для Пекіну.

Якщо ж Пхеньяну надавати економічно-політичні стимули лише за «заморожування» програми, то КНДР буде використовувати ядерний шантаж для підвищення своїх вимог і «заморожування» буде до чергової ядерної кризи. Окрім того, такі заохочення можуть підштовхнути інші країни до подібних дій

¹³ Кан, Д.С. (2006). Вплив великих держав на вирішення проблем об'єднання Кореї. Retrieved from http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6368/KanDenSik_Vnesok_velykyx_derzhav.pdf?sequence=1&isAllowed=y

¹⁴ Хаас, Р. (2017). 10 уроков ядерной угрозы КНДР. Retrieved from <https://nv.ua/opinion/haas/10-urokov-jadernoj-ugrozy-severnoj-korei-1547681.html>

(використання ядерного шантажу для економіко-політичних благ, виживання режимів, їх визнання тощо).

Ще одним варіантом вирішення даного питання є збереження статус-кво, хронічна проблема регіону й світу. За рівнем ймовірності цей варіант найбільш вірогідний. Сьогоднішній північнокорейський режим не відмовиться від ядерної зброї, позиції країн кардинально не зміняться. У Пхеньяні прагнуть до ядерного діалогу з Вашингтоном як рівного з рівним, тобто визнання КНДР ядерною державою, чого США не можуть допустити.

Китай прагне зберегти свою зону впливу й контролю на півострові, як і Росія. Ці держави не зацікавлені в домінуванні США (наприклад, КНР жорстко реагує на прояви американської військової активності в АТР) і надалі підтримують відносини з Кім Чен Ином, не допускаючи політичного/економічного колапсу режиму. У випадку критичної ситуації КНР надасть допомогу КНДР. США зі своїми азійськими союзниками й надалі продовжують укріплювати військові союзи, режими стримування, координувати тристоронню співпрацю (зокрема, РК і США у серпні 2022 р. розпочали наймасштабніші з 2017 р. спільні військові навчання «Щит свободи»). США, РК, Японія вводять санкції, у разі серйозних провокацій з боку КНДР. До санкційної політики можуть приєднатися Китай і Росія. Тимчасові спільні зусилля ключових держав (санкції, тиск, дипломатія) діють та змушують пхеньянський режим йти на контакти, заморожувати ядерно-ракетну програму. І знову по колу.

Висновки. Безумовно, вирішення ядерного питання Північної Кореї призвело б до ліквідації багаторічного вогнища напруженості й покращення ситуації в АТР і у світі в цілому. В сьогоднішніх реаліях, в умовах нинішньої гострої конфронтації між США і Росією, а також при непростих відносинах між США та Китаєм досягти єдиної позиції з ядерного питання є надскладним завданням. Спостерігаємо відсутність консенсусу між країнами-учасниками та довіри між ними. Більш того, в умовах глобальної боротьби за лідерство зазначені держави більше турбує забезпечення власної безпеки та зміцнення своїх позицій/впливів не лише на півострові, а й в АТР, ніж вирішення ядерної проблеми. Поки не виявляється можливим денуклеаризація КНДР. Тому, важливим завданням у даному випадку є спрямувати зусилля для зменшення загрози, зниження існуючого рівня напруженості, на досягнення ядерного мораторію, контролю за озброєннями та недопущення розростання і зміцнення ракетно-ядерного потенціалу КНДР (за допомогою комбінації тиску, дипломатії, позитивних стимулів у потрібний момент).

REFERENCES

- Biden administration sets new North Korea policy of 'practical' diplomacy. (2021, April). Retrieved from <https://www.reuters.com/world/asia-pacific/biden-administration-has-completed-north-korea-policy-review-white-house-2021-04-30/> [in English].
- Haas, R.** (2017). 10 urokov yadernoy ugrozyi KNDR. [10 lessons from North Korea's nuclear threat]. Retrieved from <https://nv.ua/opinion/haas/10-urokov-jadernoj-ugrozy-severnoj-korei-1547681.html> [in Russian].
- Joint Statement of President Donald J. Trump of the United States of America and Chairman Kim Jong UN of the Democratic People's Republic of Korea at the Singapore Summit. Retrieved from <https://www.cnn.com/2018/06/12/full-text-of-the-trump-kim-summit-agreement.html> [in English].
- Kan, D.S.** (2006). Vplyv velykykh derzhav na vyrishennia problem obiednannia Korei. [The influence of great powers on solving the problems of Korean unification]. Retrieved from http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6368/KanDenSik_Vnesok_v_elykyx_derzhav.pdf?sequence=1&isAllowed=y [in Ukrainian].
- Kim Jong-un has hailed North Korea's «invincible» ties with China, during a state visit by President Xi Jinping. Retrieved from https://www.bbc.com/news/world-asia-48714872?ocid=socialflow_twitter [in English].
- Ministry of Foreign Affairs of Republic of Korea (2018). Panmunjom Declaration for Peace, Prosperity and Unification of the Korean Peninsula. *Declaration*, 1-4. Retrieved from

- https://www.mofa.go.kr/eng/brd/m_5478/view.do?seq=319130&srchFr=&srchTo=&srchWord=&srchTp=&multi_itm_seq=0&itm_seq_1=0&itm_seq_2=0&company_cd=&company_nm=&page=1&titleNm= [in English].
- OON: zapusk KNDR ballisticheskoy raketyi mozhetsya sprovozirovat eskalatsiyu napryazhennosti. [UN: North Korean ballistic missile launch could escalate tensions]. (2022, March) Retrieved from <https://news.un.org/ru/story/2022/03/1420702> [in Russian].
- Pohorielova, I.** (2018). Administratsiia D. Trampa i aktualni problemy Koreiskoho pivostrova. [D. Trump's administration and current problems of the Korean Peninsula]. *Istoriiko-politychni studii. Seriia: Politychni nauky*, 2, 83–95. [in Ukrainian].
- Pohorielova, I.S.** (2012). Zovnishnia polityka administratsii B. Obamy shchodo Koreiskikh derzhav [Foreign Policy of the B. Obama Administration Towards the Korean States]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, 107 (2), 21-27 [in Ukrainian].
- Remarks by President Trump to the National Assembly of the Republic of Korea November 8, 2017, Seoul, Republic of Korea. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/remarks-president-trump-national-assembly-republic-korea-seoul-republic-korea/> [in English].
- Sovmestnoe zayavlenie MID RF i MID KNR po problemam Koreyskogo poluostrova. [Joint Statement of the Ministry of Foreign Affairs of the Russian Federation and the Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China on the Issues of the Korean Peninsula]. (2017). Retrieved from http://www.mid.ru/ru/maps/cn//asset_publisher/WhKWb5DVBqKA/content/id/2807662 [in English].
- Statement from Vice President Mike Pence on the Inter-Korean Summit. (2019, June). Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefings-statements/statement-vice-president-mike-pence-inter-korean-summit/>
- The White House. (2021, June). Letter to the Speaker of the House of Representatives and the President of the Senate on the Continuation of the National Emergency with Respect to North Korea. *Letter*. Retrieved from <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/statements-releases/2021/06/21/letter-to-the-speaker-of-the-house-of-representatives-and-the-president-of-the-senate-on-the-continuation-of-the-national-emergency-with-respect-to-north-korea/> [in English].
- United Nations (1994). Agreed Framework between the United States of America and the Democratic People's Republic of Korea. *Agreed Framework*, 1-4. Retrieved from <http://www.nti.org/media/pdfs/aptagframe.pdf> [in English].

Inna Pohorielova,

Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman, Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6560-242X>

The North Korean nuclear problem and possible scenarios of its development

The events on the Korean Peninsula are analysed in the context of highlighting the security interests and policies of the key regional states of Northeast Asia (USA, China, the Russian Federation, and Japan) regarding the settlement of the North Korean nuclear missile program, which remains a problem at the regional, international, and global levels.

The evolution of the North Korean policy of the states involved in the Korean problem from the 1990s to the present is traced; different approaches to solving this issue are highlighted (diplomatic – negotiations of various formats, summit diplomacy, sanctions policy, deterrence and pressure policy, (combination of elements of diplomacy, sanctions, pressure, etc.). Peculiarities of the interaction of key states with North Korea and inter-Korean relations are outlined. New approaches to solving the problem in connection with the coming to power of the Joe Biden administration in the United States and the new administration in the Republic of Korea.

Having analysed the policy of key regional countries regarding the North Korean settlement, important events, expert opinions on this issue, main documents and

statements of the political establishment, an attempt was made to forecast: the main possible scenarios for solving the nuclear and missile problem of the DPRK and prospects for the development of the situation on the Korean Peninsula are outlined, taking into account foreign policy factors. It has been found that the complete denuclearization of North Korea is not possible today, and therefore an urgent task for the participating countries is to direct efforts to reduce the nuclear missile threat and reduce the existing level of tension.

Keywords: *Korean Peninsula, denuclearization, nuclear problem, security, USA, China, Japan, Russia*